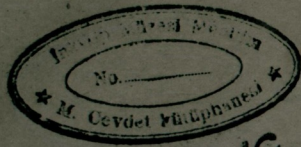

۲۶ تشرین اول ۱۹۱۸

صافی : ۶۶

اوجنی جلد

تذکره مخبر

غزلواره نظر دقتی جلب آنمیکند و در «ناجیک» :
چایبندی کرچه زبان قلبه بر جان اولولی
بیانه صیغهدی عشقک بلای جان اولولی
مطالعیه باشلایان غزله سوله دیک شو نظیره فی
آلوردم :

جهانی یاقدی اوطلعله یار جان اولولی
جهان بروایله بلا کورمدی جهان اولولی
بلا بلا دیه عشقهک سو بسو کوزم
بونار نازمه افروز خانان اولولی
خدنک آهزده چرخنی ایلدک آماج
عیت اوقفرینه سیننه من نشان اولولی
آکیلماز اولودی اسامیر اولین جنون
جنون عشق ایله بن خفه داستان اولولی
نیز ایلز اولدم جهان آئی روسی
بیرم ریاض طربزای قدسیان اولولی

اوطغرل واپورنده کتابت وظیفه سیله ژاپونیه
کیدرکن برچوق زوالیلرله برابر بوغولان بوچاره
شاعرک شو بیته نه کوزلدر :

باقیور دیه دختنه بجران کوزمه
باقیور جان آلیجی کوزلری یان یان کوزمه
ترجان حقیقت شاعری انجمنده یعل ناهی طرفندن
«ناظم الحکم» عنوانی ویریلن احمدجدی بک [**]
بالخاصه تخمیس لریله شهرت آلمشدر . ناجینک ترجانده
چقان مان بوتون غزالیجی تخمیس ایشدر . ایشته
بردهانی نمونه اولورق آلوردم :

تخمیس غزل مسعود [***]

مست عشقم برعجب کار ایلمد میخانه ده
مشرپ عرفانی اظهار ایلمد میخانه ده
وقتی بن خوشبختی اسرار ایلمد میخانه ده
کوکله ساقی بی معمار ایلمد میخانه ده
الله الله کعبه اعمار ایلمد میخانه ده

نعره آندم کرچه خوبان زماک عشقه
سن بی معذور طوط زاهد خدانک عشقه
بارلادوب جام بی هم توجوانک عشقه
اول دفر چاقدمک ترساده کاک عشقه
برقه دوندم نشر انوار ایلمد میخانه ده

۳

محله اولدجه ساقی مه کبی برنو نثار

[**] فروزانک اون یشنجی صحیفه سننده شو
سطرری اوقبورز :

«شاعر مشهور احمد جدی بک افندی» «ناظم
الحکم» عنوانک توجیهه دائر .

جدی : مددا حکمت ایله کلک ماهرک
زینلیور صحائف اعجازی مدیدم
ایتمکده در زمان سنی برشاعر حکم

عنوانک اولسه حکمتی وار «ناظم الحکم»
[***] معل ناهی اوزمانلر «مسعود خرابانی»

مستعارینه ده قوللانیوردی .

شاعر کاظم پاشاده به ناجیک «نور» ردیفی
برغزلی تغلیب ایدیبور ، ترجان حقیقت اداره سننه
کوندر دیک مکتوبده شونلری یازیور : «شهورصان
شریفک واسطندن بری نامزراج اولوب هنوز تحصیل
برونام ایدمه دیکمدن دولایطبیعه عالی بیان وافاده
ایتمکدن باشقه سوز سوله کله اقتدارم بوق ایسه ده
ناجی افندیکنک غزالی بالناسه احیادن بری قرائت
ایدوب (روح نچیان کلور آواز استحضاد هنوز)
پتی بک خوشمه کیده رک بیانی حیاته خدمت و بیکه
همت ایلش اولماسیله شیدان عشقک حرکت مذبحه می
قیلندن اولورق کال عجزمله قوم بتدکی مرتبه
سوله دیکم برغزل پریشان مأل تقدیم حضور عالیروی
قیلشمدر الخ ....»

اسکی ادبیات منتسب لری عتدده «نظیره» برحیثیت
مسأله سیدر . هرکک غزله اولو اورتا «نظیره»
سولینمز ، اصل غزل صاحبک بووک بره ایتیه مالک
اولای شریطر . مثلا معرور ناجی - فضولی کی
اسکی شاعرلر مستننا - معاصرلردن یالکنر جلال
پاشانک برغزله - اوده دوستق سیبیه - برنظیره
سوله مشدر . بونی بیله شویله بره قطعه بتیربیور :
سوز بولوب مسعود عشق ایتدم چلال ساحری
بولدی ناجی شهرت سحر مبین ازدیاد .

حالبوک ناجی برغزل یازار یلماز ترجان حقیقت
بوله عارف حکمت بک کی ، کاظم پاشا کی استلردن
طوتکرده اوزمان بک درکلی شاعرلردن سیایلان علی
رومی کی ، احمد جدی کی ذاتلره وارنجه به قادر
برچوق شاعرلر نظیره لریله دولارمش : آژده کی
نسخه لردن آکلار بورک بونلر هته لرجه ، حتی آیلرجه
سوربیور . ناجی «ایلمد میخانه ده» ردیفی برغزله
سوله بن نظیره لردن برینک آلتنه شویله یازمشدر :
«خیلی چوغاشل اولان میخانه غزالیرنه جلال
بک افندیکنک بونظیره می خانه کایرسه خرابایلر دخی
عمون اولورلر صابیز» ، بو ، کندیسنک بیله نظیره لردن
بعصاً ییقدیق آکلایبور .

ناجی ترجان حقیقتده چوق خدمت ایشدر .
قیل و نثر ایتدیکی اثرلرک آلتنه یازدیغی مطالعه لره ک
یوکلر بووک برقیقی اولیه بیلیر ، فقط زمانی ایچون
بونلر ایهیتی شیلردی .

لسانده انطباطک نأینه چاییش ، آژ چوق
موفق اولمشدر : زحاف ، وصل عین کی بختلری
شیوه و بیان خطاری تشریح ایش ، نظم انغزی
«correct» دوزکون» برشکله موفق ایسته مشدر .
کندیسیله برابر یازانلر انجمنده بومفکوره بک زیاد
یافلاشان به ناجی اولمشدر . معمایه علی روسی بعض

اولان بووک شاعرک دکر مژدن بک چوق زیاد
اولورق نال اولدیغمز شو التفاتنه قارشی نه قدر تشکر
ایته ک آژ کایر... بحق افتخار ایدورز . دنیاده نامی
نظم اعظمده لسان احترام ایله یاد اولنشن کورمک
مسعودیتنه مظهر اولوبده افتخار ایتیه جک برناجی
بولن قابیلدر «دیور»

آزادور . بوکلک بتون نارنجی برکوالک غزله لره
یازیلان دوت بیض منور آدمک چایسی آلتنده کین
سوزلرک شیطانمه سنندن ، صوکره محصور ، اوزاق ،
پدخت مدینه فخرمانلر بک نام ونشاندن عبارتدز .
بو ملت کندی بئرلکن ، سیکیز لرندن ، دامارلر بک
انجمنده سوزوله سوزوله دواغی فخرمانی بکله سین :
بزم بوکلون اثبات ایتدیکنز برشی وارسه اوده
بو ملت لایق اولاد بیزدن عبارتدز .

فالح رفقی

ادبیات ستایشی

ترجان حقیقت ادبیاتی

ناجی کال - حامد مکینه قارشی برعکس العمل
تلقی ایدیلن «ترجان حقیقت ادبیاتی» بک باشنده
معل ناجی کورونور ، ناجی ، هر زمان تکرار ایتدیکن
کی ، غریک فسونکار ادبیاتنه کوز بوغوش ، جاهل
برسایج دکلدی . بوکا ، کندی کندیبه اوکرندیکی
فرانسجه ایله لسانزه نقل ایتدیکی برچوق منظوم لر ،
منشور لر شاهددر .

یا ایچون دیوان ادبیاتک تعادیلندن باشقه هیچ
برماینی اولیان او عکس العملک باشه کچدی ،
دینه جک .

براولا قهصه به برعکس العملک عالم لری بولمه
چالیشلم : برایشقه مقاله مدهده عرض ایتدیکن کی
حامد ادبیاتی آنجاق کوچوک برزمه آکلایه یلشدی .
ادی عامه مرک ذوق حالا شرق مکینک اثرلریله
غدا لانیوردی . هر شکلی عارف حکمت بک کی ،
کاظم پاشا کی ، بک شری عونی بک کی ذاتلرک ساطه لری
محافظه ایدیبورز ، اولر مژده مند لردنک اوستنده کوموش
آینه لره پاننده مطلقا نایبک ، واسدک دیوانلری
بولونیوردی . ایشته ترجان حقیقت ادبیاتنه حیات
ویرن سیلر بونلردر ، ادبی عامه مرک شرق مکینه
عائد تریمسک انشاقی شویله دورسون ، کالیله دوام
ایتمکده اولماسیدر . ناجی ایجه اوقویایلر ، لسانک
روحنه واقف اولانلر انکار ایدمه مرک او ، باشده
عونی بک اولقی اوزره . بوتون دوندنک استلردنک
هیچ برنده بولنه جق «Con-connection» قاعده
شیویه تام موافقت «مالکده» ، «اولی» ردیفی
برغزله نظیره یازان هر سیکلی زاده عارف حکمت
بک شو بختلری اولوبکر :

تراید ایله حکمت سوزکده فیض کال
جناب ناجی استاده هر زمان اولولی
زمانه کورمدی بولیه بیکه معجزه کو
قلر حقیقت اعجازه ترجان اولولی [۱]

[۱] التفات قارشیسنده ناجی «مشارالیه حضرتلری
کی هر برمی (ان من الشعر الحکمه) مائی کو ستریمکده

هاله آغوشی قیلم آکا جای قرار
برچه قارشو برمی یغزی آرق افشار
مرکز فیضده اولدم مسخر خورشید وار
انجه اقداسی سبار ایلدم میخانه ده

۴

یوز سوروب درگاهک برکون کزدرکی مرسری
سانکه بن کسب ایشدم فیض حج اکبری
شیدی آغاز مباحات ایلدم یوقی بری
کعبه کویک آکوب نوش ایتدیکم ساغرلی
زمن اشکله سرشار ایلدم میخانه ده

۵

اولدی شوق آور بکا فیض جلیلی ساغرک
نشوهی ثانی قایلر جدی تیراب کورک
باقه منع وزجرینه صوفی غفلت پروک
کلده جوشا جوشی سر ایلده مسعودلرک
بقعه برعالم پدیدار ایلدم میخانه ده

ناجی ایلده آرقاده شاری بربرجی قارشیللی مدح
وتلطیف ایدرلدی [****] ناظم الحسک برنجمسی
مناسبتیه ترجمان حقیقت شونلری یازیور :

« حضرت جدی بو عارفانه اثریله یه ارباب دلوهجده
آواراوشدر. سوزلری جوشش افزای محافل زندان واقعه
بولدنی کی- زهد خشک صحابی ستننا اولی اوزره-
جامع زهادی دخی حصه یاب شوق حقیقت الحسکده در.
افتخار اولتور. ناصل افتخار ایلده سبک معارفیه
مانع اولورق بیک درلو غواله تصادف ایدن زمانک
نوادیر طبیعتن عد اوله حق صورته یتیشدریمکه
اولدنی مشارالیه کی فصاحت بردازان ملنک آثاریه
صحیفه لرمن من کورولمکده در ؟

« برجه آک بویوک مدار مثنویت بویه سخنوان
ایچون واسطه اطلاق اولمده بولنشدر :

« تهنی حاتم سوزش بیانی سولیلر
آنشکله جدی آتش زبانی سولیلر
« شوراسیده سولیمه دن کیمه برکه جدی بک
فدینک درجه عالی باقانی منبت بولان آثارنی اوقویانلر
نقدیر منون اولمده ایسه رلیا قیلمه مأموریت حاضرهمسی
اولان آلتنجی دائرة بلدی اوزارجیانی ییتندیر برست
تصور ایتک ایستیلر اوقدر اظهار اسف ایتکده در.
برشاعری اوزارجیلله اشغال ایتک علوطیفی تذیله
دائرة فکری تصنیفه چالیشیق دیک اولدنی ایچون
واقعا بوجهت شایان تأسدر. فقط بوناسف موقدر.
زیراهل استعداد ومعرفتی آفریده مظهر نظرالنفات
پیرومده اولان برپادشاه معالی پشاهک عصر
توقیسندیر. »

بویکوتی چرق قارقانه رستیک بولیم ایچون
شورایه ثانی کچیردم ..

برجوقلر بک ظنی کی ناجی ترجمان حقیقت کچکدن
سوکره شهرت صاحبی اولوش کدکدر. بوکا دائره ده
[****] ثروت فنون شاعرلری ده بولردن بک
آشایی قالمشدر .

دیللر وار. علی زوسی بکله دخت اندی بک کوندری
برمکونین ببقاردیم شو پارچه ی اوقویکنز :
« کچن کونکی اسنجه کزده معتبر غزله کزده کی
صحیفه ادیبک معلم ادب و عرفان اولان بر صاحب
فضیلتک حمایه سنه تودیم اولدنی کال فخر ایلده
اوقودم . بنه علیه بولدن بویه اوفاد کدکک نظر
اصلاحه شعر عرضی منعم ذلت شاعریت ایلدم
یته اوزماک مشهورجه شاعرلرندن جلال
باشاده برمکونینده شونلری یازیور :

« معتبر غزله یله نشر اولتمده اولان آثار
ادیبک تقدیاتی ناجی اندی حضرتلر تک عهده
کفایتلریه تودیم بیورلدنی کوندیری ادیبلرک
عنوان مباهای جمیعاً بر شرفنامه فضیلت اولشدر .
بو جهله مع افتخار عاجلری دخی صحایف ادیبلرک
تقدیم آثاره قرار ویردیکدن کچنده لطفاً نشر
ایدین ایکی غزلدن بشقه اولورق ایشته بو دفعه دخی
یک برغزل تقدیم ایدیورم . مشارالیه حضرتلرک
نظر تصحیح ادیبانه لرندن کچکدن سوکره نشر
اولتورایسه افتخار ایلدم .. »

ترجمان حقیقت ادیبانی اسکسی چغیری دوام
ایتدیریمکه متعصب کدلی . شونسخه ده بونسخه ده
یکی طرز شعرلده کورونوردی . بولاردن کوزل
اولانلرک آلتنه ناجی بک تلطیفکار جله لر یازاردی .
مثلا ناجی زاده ناظمک « آناطولی حصارده مزارانی
عنوانی منظومه سنه دائر شونلری سولیلور :
« ناظم بک اندی . بونظومه کزلی بک عالی .
بک دلشین بولوق. هر قطعه غراسی حسن طبعیکره
علو افکارکزه شهادت ایدیور . هیئت مجموعه سی
ایسه ملنک بر بویوک شاعری اوله جکیزی مبشردر.
تشکر ایدره ز. »

« مرحوم علی فرح بکک حامدی تنظیر ایدره ک
یازدنی برصحتی آتندنده شونلری اوقویوروز :
« هنوز اون آئی اون بدی یاشلرندیر برکنج
اولدنی حاله بویه بر اثر میدانه کترین علی فرح
بک اندی تبریک ایدره ز. کچلرمن بویه استعداد
نونه لرله آفرندک قلملرک محوی مستفید ایدره ک
شیلر یازمه حاضرانقده اولدنی تبشیر ایتدیکه
امیدمن قوتلوب کونیتیز آرتیور. بو نورسیده شاعر
فرخنده افکارک آثاریه هر زمان تربین صحیفه ایتک
آرزوسندیر. »

ترجمان حقیقتچیلر کیندیکه ایثی آرتیدیلر .
ناجی تحف تحف ردیفی غزلار یازیور. ایرسی هفته
هیسلی طریلر سولیلوردی. ایشته بولردن بری -
بالامزه زحای زاده اکرم بکله تقدیر الحان دهمده
قاوناسنه سبب اولان - شو « غرق نور » غزلیدر :
چوقیدر اولدیه مهرکدن سوبدا غرق نور
سن کیدیم بن نه وار اولیم سراپا غرق نور
عزم صحرا ایلده اولسون وادی این کی
انتشار برتو حسنکله صحرا غرق نور

شوق و دیندن اصل برقی جهان اولاز کایم
سینه بر آتش . افکار کاهنده سینا غرق نور
فیض حسنکدن کوکلر توره غرق اولمده در
الکاستندن اولور ماهک سراپا غرق نور
کوزلرم خارجه سیر ایلر مثنای کوکلک
هر شب مهتابه اولدیه دریا غرق نور
انظیرلرک هان هپسی بک سونوک شیلدر-
یالکن ناظم الحسکک شو بیتی دفته شایاند :
هی نه بارلاق شو خشین کافرک اینسن کویکی
برتو ایان کی مهرک سراپا غرق نور
جلال باشانک نظیره سنده تصادف ایدین آشایکی
یت ایسه ناجی قیصانه رجه بر کوزلک ابرار
ایتمکده در :

بن نصل آغوش آچوب کیرم چلیبا شکله
کرکنده کافرک اولوش چلیبا غرق نور

زمانه ده کی فوق العاده شهرت ناجی بویوک بر
غرور ویرمشدی . ترجمان حقیقتده نشر ایدلک
ایچون غزل کوندن بر ذات . اثرک « مسعود
خرابانی حضرتلرجه » تنظیر ایلده سنی تمی ایدیور.
ناجی ترجمان حقیقت نامه شو جوائ ویریور :

« روقه کزلی مسعوده عرض ایتدیکبر صرده
غزله نظیره سولیلر سوله یه جکی لطفه طرزنده
صودق . مستزایانه ذکل . مستغنیانه بر تسمیه
جواب ویردی . سوائی تکرار ایتدک . تأدب
ایتدک. »

ناجی . کیندنی تنفید ایلده رله قارشیی اماندی.
ایشته ایکی مثال :
او ترجمان حقیقت کوندیران بر مکتوبده کی
« لطف مسبوقة » ترکیبک یا کاش اولدنی کوستریور.
بر قاج زمان سوکره ازمیردن « بیلکچ برکنج »
امضاسیله یزایلان بر روقه ده بونک دوغرو اولدنی
ادعا ایدیور . ایشته او زمان بو کتجه قارشیی شو
سطلری یازیور :

« لاسازده قولایلان (لطف) کی مصدرلر
بویه موسوفیت حالنده علامت تأییدن آزاده اولان
اسملر طرزنده مذکر اولورق استعمال اولتور .
(عنایت) کی مصدرلر دخی علامت تأیید حائز بولونان
اسملر بولنده مؤنث اولورق قولایلیلر . (لطف جلیل)
(عنایت جلیله) ذکیلم (لطف جلیله) . (عنایت جلیل)
دختر . ذلیله کال اولسه اسانی بیلنر یا کاشن عد
ایدرلر . (لطف مسبوقة) ده یا کشلر جلمه سنندرد ..
ادعاستنده بولندیکز بیلکچکله برابر قلم کزدن
چیمیش اولان شو (غزله منبره) تعبیریه دقت
ایدیکر .. سز اولو برآز سوز سولیک اوکر سنه
کزده آندن سوکره بیلکچکله قافقه کز فنا
اولر . بویه دوت یچن سطر یازی یازمه مقتدو
اولیانلر بیلکچکله دعوا سنده بولنورلر سه کولونج
اولورلر .

ترجمان حقیقته امضای اولورق کوندیران بر
باشقه مکتوبده ده « ابدان بر طاقم اخوان » ملرندن

اسلام کوبندن کاین کفر و باطنیه بره اوآوردن کلین کینزدی. جمه کوئی جامعہ کیدرلو، و دین محمدی نک عہدہ لرہ تریب ابتدائی بوتون وظائف دینیہ ایضا آیلرلو؛ لکن جمہ ایرتسی کوتنپدہ بر یوم مخصوص عد ادب و او کوندہ هیچ برایش ایله مشمول اولازلر. بو غرب، غیر مونس و متزوی فیله شیشہ سزنی اسرائیلک اعصارک ضربہ لرہ بر طرفہ داغیش شعبہ لرندن بریتہ منسوبدرلو، و او شعباندن بر چوئی کئی احوالک تضیقہلہ دین اسلا می قبول ایشلردر. فی الحقیقہ جمہ ایرتسی کونکندہ یوم مخصوص عد ادبلی ایلاک اهندا کونلرنده بر آدمک مکملک عتلاک دینارینہ قارشئ محافظہ ایتدکری بر تجاوت عتلاک اولدینتہ شیشہ یوسفدہ شیدمی جمہی اصللرنی و تاریخ حقبتلرنی اونوشلردر. «تاراقالا» کوپیلری پک کوزل، باقیقیقی آداملر اولوب هپ کوردکرم آراستندہ شایان دقت برغانلہ مشابہتی وار ایدی. فوق العادہ کوزل برغز کوردمک: کوزلری غامبلہ او مشهور عبرانی انودخی ایدی. بو قومہ مخصوص کوزلر، نہ شرق، نہ غرب، ونہ جنوب، نہ شمال افوامی آراستندہ موجود اولوب اربابی بو کوزلری بر کرکہ طائرسہ باشقہ بردہ فری ایتکندہ اصلا یا کلاماز.

«تاراقالا» کوپیلری بو جوارده خشونت طبع لرلہ اکیکلرلردی؛ جسور، لکن مرتجعتر و درستی اخذواعطادنہ بر عراز محروم طائمشلردر. هریم بوکودیدہ اوزون مدت قائلقلقی اہمیتلہ توصیہ ایغش و «صومہ» دمک خائزہ عودتیزدن پک ممنون قاشلدی. بورادہ ازیردن حرکتیدن بری برنورک ژاندارمسی یول تدرہ می صوردی. کندیسینہ یا کلشقلہ کین سوک ہارادہ «آریہ» خرابیلرنی زیارت ایچون چشمہ آغاسندن آلدین اسکندہ کرہقی کوستردم. لکن او بلاعراض قبول ایتدی. اولک ایچون تدرہ ک شکل مخصوصی و ایچرینسندہ کی یازینک تورکچہ اولدین کورمک ایدی. اورادہ موجود اولان یوزلرچہ تورکک اچندہ بردانہ او فوق بین یوقدی.

زوالدہ «صومہ» دن چیقمدہ اراضی خلی مسافہ قدر حفاظتہ لطافت ایدہرک دوام ایتدی، لکن سوکک اوولک کب وسعت اعظمہ مقابل کوزلک، آزالغہ باشلادی. سوک طرطرہ دوشن تہلر لاجاق و چیلانقدی. آجی ایشہ بوش و بشللکن عاری کورین بوواو ایدی. بو نواحیک باشلیجہ محصولی اولان بلوغی پیشدہ بروردی. بلوق محصولی «قرق آغاج» ک کتیرلور، بورادہ تجار طرفندن آلدوب ازیر بازارلرنہ ایتدیریلوردی. صاغ طرفندہ کی داغلر ایسہ عطلتدن محروم کدکی. بو داغلر آنکندن بورورہرک صومہ دن اون ایکی، اون اوچ میل مسافہدہ «قرق آغاج» ہ واصل اولوق [۱].

[۱] «قرق آغاج» ناجہ سی پامودن باشقہ بالی

بو سوک Celius (سیلیوس) نام قدیمی حائر اولدین قوا طن ایله یوزم. (سیلیوس) صوفی، انکلیز میرآلای Leake (لیک) طرفندن یاپیلان اتامولوی خریطہ سہ نظرآ پک اوزافدہ اولمایان Pindastus (پینداسوس) داغی آنکندن نبعان ایتکندہدر.

(باقرچای) مرور اولدقدن سوکرہ زهریم بکا صاغ طرفندہ تپہ لرک آنکندہ بر قرہ کوستردی، و بورادہ کوپیلر طرفندن یاپیلان خفریات اٹاشندہ اکثرا قدیم بنا اتقاضک، صرصر پارچہ لرلہ اسکی مدالیہ و سکرلرک بولندین سولہدی. بوواسی احوال دور قدیمک Apollonia (آپولونیا) شہرینک موئی ایدی؛ چونکہ: (آپولونیا) نک برغمنک شرقندہ بر بایرلاروزندہ کائن اولدین قدیم محجرات کوسترور.

(باقرچای) ی آرقادہ برافندہ اراضی نک حالی کب صلاح ایدیلوردی. اولاً منبت مرعازلہ تصادف ایتک. سوکرہ مرعازلر آراستندہ بغدادی تارالاری و یاموق زرعنہ آیرلش اراضی مشہود اولدی. اوزافدہ پک لطیفہ قواق آقاچلری آراستہ صیفندش کوپلر کوریلوردی. نہایت بیش ساعت سواروی سیاحتندن سوکرہ (صومہ) ہ واصل اولدین زماں بو کوچوک قصبہ اطرافندہ جدا عتقم بر منظرہ بزی قارشیلادی. قصبہ بر تپہ نک سطح مائل اوزرنہ بنا اولتندی. آرقہ دہ کی داغلر صارب و منکسر خطوط خارچہ لرلہ شایان تصور ایدیلر. دیک بایرلر و قورنکی چام اورمانلری واردی. و آؤکندہ سرلش، باقرچایک ناز و لطافتلہ دونہ دونہ اسفا ایتکدہ بولنش اولدین اووا ایسہ شیدمی بہارک پیشلکینہ مستغرق بولتیوردی. بو ہلکندہ، پک نادر کوزیلہ چک بر صورت مکملہدہ زرخ اولتندی. (صومہ) قصبہ سی آتی بیک قدر نفوسی حاوی و بولردن تقریباً نصف رومدر.

برغمدہ قائم اٹاشندہ (صومہ) جوارندہ کی Trachalla «تراقالا» کورنی حقتدہ خلی غرب شیلر ایشیتش اولدیندن جوارلرمک دیکلندہ کی صرمدہ اوزایہ دوغر و دوروم. صومہ ک آرقہ جہندن تپہ لرہ چچان درن بر وادی قنقیاقایلی بر داغک زروہ سہ قارٹال بوواسی کئی قوتدیرلش «تراقالا» کورنی مشاہدہ ایتدم. بو موقع اوقدر بوسک و دیک ایدی. پک یقین کوروندینک حالہ اوزایہ طیرمائی ایچون یازم ساعتدن فضلہ زمان صرف ایتک لازم کدکی. بو قارٹال بوواستک سکنہ سی ہر نہ قدر غامبلہ مسلمان ایدینہ لرہ ہینسک چہرہ سندنہ یهودی عرقہ مخصوص علامت خطوط ک بارز اولوق کوریلوردی. بو آدمک فی زوتومیلری توراکر ککندن بو سبوتون آریلوردی، و بو خصوصہ یا کیکم ممکن کدکی. بولر بورایہ چوق اوزون بر زمان اول برکمشلردی؛ کرک رومردن، کرک مسلمانردن دائما مجتنب بولتیورلر، یا لکنز کندی آذرلندہ قیز آلوب و بروروردی. کورلرنہ باشقہ

ناحیک «ایلدہ میخانہدہ» ردیفی غزلہ اعتراض ایدیلک، بعض خطائر اسناد اولدین یازیلور. معل، باطلبع خلی بر جواب و بریور؛ فقط یازدین مقالہ او قادی آجیق صایق افاہدہ لرہ دولوکہ یکی جموعہ ہ کچم سہ راضی اولہامد.

خلاصہ ناجی نفسہ، و شخصیتہ روا کوریلن اک کوچوک تہریفہ تحمل ایدیلور. ہلہ بو، بر غرضدہ اسناد ایدرسہ، او زمان مقاومت اولتاز حصارنرلہ حصہی بریشان ایدیلور. یوقاردہدہ عرض ایتدیم: غرق نور غربی انتشار ایدجہ بر مناد هرکس نظیرلہ یازمشدی. بولردن بری دہ رجائی زادہ اکرم بیک طلبہ سندن متنی زادہ طاہر بکدی. بالآخرہ طاہر بیک «الحان» عنوانی جموعہ سی چیقجہ اسناد اکرم بوی فرصت صایور، «تقدیر الحان» اسبلہ نشر ایتدینک برآوردہ «غرق نور» غزلی مناسبہ ناجی ہ تہریض ایدیلور. او زمان ناجی سعادت غنیرہ سندن جستہ مشہور «مدغمہ» سنی چقاریور. بو - حق طوقلری پک چوق اوقلہ برابر - او قادی شدنی، اوقادار مسجن ایدی کوزوالی اکرم بک حکومہ مراجعتدن باشقہ چارہ بولاماشدی!

ایشہ ترچان حقیقت ادبیانہ دائر بر تدقیق طاسلائی!

علی جانب

عشائرنہ شایخی

یوز سہ اول

ازیردن مغنیایہ قدر بر سیاحت

۲ -

قدیم برغہ قصبہ سندن افرنجی مارٹک ۲۹ نجی کوفی مفارقت ایتدم. بوندن سوکرہ پک مبدول سورتدہ بلوق حاصل ایدن برمنطقہ مرکز کی اولان (قرق آغاج) ایله مغنیائی دور قدیمک مشہور Sardis (ساردیس) شہری بقایائی زیارت ایلہ چک ایدم. اسلام مزارائی طریقہ برغمدن چیقجہ (قاپوس) یقی (باقرچای) اوواسی اچندہ نام شرقہ و بطریق عروط شکلندہ تپہ لرہ دوغر و ایلرلہ مکہ باشلاد. بو تپہر بو وادی (اموس - کدیز) وادیندن آیران (سارد) سلسلہ کن بر شعبہ سی ایدی. انشای طریقہ بو کوزل وادیلری غربی ایتلرنہ لایقدانہ مساعدہ اولان نہرلرک، درہ لرک ہر طرفندہ حاصل ایغش اولدقزی تہلکی بظاقتلرہ داہرق ایلرلہ مکہ پک زیادہ متکلاتہ مصادف اولیوردی. ایکی ساعت سوکرہ (باقرچای) ی یازی خراب بر احضاب کورودن تکرار کچک. کورپونک مان اوست طرفندہ شیلان کائن و باقرچای ایله التاقی ایتدینک موقعدہ مان آنک قدر جسامت برض ایلہن بردہ دہا مشہود اولدی، کہ: